

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE
CROATIAN BUREAU OF STATISTICS

ZANIMLJIVOSTI

Zagreb, 22. travnja 2016.

Dan planeta Zemlje

Dan planeta Zemlje službeno se obilježava diljem svijeta 22. travnja, i to sve od 1992., kada je na Konferenciji UN-a o okolišu u Rio de Janeiru ustanovljen Program za promociju održivog razvoja. Ipak, upozoravanje na potrebu odgovornosti cijelog čovječanstva za očuvanje planeta seže i dalje u prošlost, točnije u 70-e, kada je Dan planeta Zemlje i ustanovljen u SAD-u. Taj dan, koji se u Republici Hrvatskoj organizirano obilježava od 1990., mnoge će zemlje proslaviti različitim manifestacijama kojima žele podići razinu ekološke svijesti te motivirati građane da se aktivno uključe u borbu za očuvanje planeta.

Najviše investirano u zaštitu i sanaciju tla te podzemnih i površinskih voda

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, ukupne investicije u zaštitu okoliša u 2014. iznosile su 2,9 milijardi kuna, od čega najveći dio, i to gotovo tri četvrtine ukupnih investicija, u zaštitu i sanaciju tla te podzemnih i površinskih voda, što se u najvećem dijelu odnosi na saniranje tla nakon poplava (37,2%) te u gospodarenje otpadom (35,8%). Što se pak tiče ukupnih tekućih izdataka za zaštitu okoliša, u 2014. oni su iznosili 2,7 milijardi kuna, od čega su najveći dio (69%) činili eksterni tekući izdaci, koji podrazumijevaju plaćanja trećim stranama za usluge zaštite okoliša iz javnog sektora ili specijalnim proizvođačima, i to za eksterne naknade/kupnju, za prikupljanje otpada ili obradu otpadnih voda te izdataka za dekontaminaciju tla i podzemnih voda.

Čak 83,1% ukupnih prihoda ostvareno od naknada za zaštitu okoliša

Prihodi od djelatnosti povezanih sa zaštitom okoliša obuhvaćaju prihode od naknada za zaštitu okoliša, prihode od prodaje nusproizvoda koji su rezultat djelatnosti zaštite okoliša i imaju tržišnu vrijednost te uštede nastale internom upotrebom nusproizvoda koji su nastali kao rezultat djelatnosti zaštite okoliša, a oni su u 2014. ukupno iznosili 3,8 milijardi kuna, od kojih su prihodi od naknada za zaštitu okoliša činili čak 83,1%. Od ukupnih prihoda od djelatnosti povezanih sa zaštitom okoliša, najveći postotak prihoda, i to 44,1%, ostvaren je od djelatnosti gospodarenja otpadom, dok na primjer, prihodi od djelatnosti smanjenja buke i vibracija u spomenutoj godini uopće nisu ni ostvareni.

Porezni prihodi od energetske poreze viši za 17%

Porezni prihod za okoliš jest prihod prikupljen od poreza unutar pojedine okolišne kategorije, točnije, poreza na energente, poreza na transport, poreza na onečišćavanje te poreza na prirodne resurse. Porezi na energente skupina je koja uključuje poreze na energetske proizvode koji se koriste za transport i za stacionarne svrhe, a ti su prihodi 2013. u odnosu na 2012. porasli za 17%. Također, i okolišni prihodi od poreza vezanih za transport porasli su za 0,2% u 2013. u odnosu na 2012., dok su prihodi vezani za poreze za prirodne resurse porasli za 1%. Prihodi vezani za onečišćavanje u 2013. jedini su smanjeni u odnosu na 2012., i to za 28%. Važno je istaknuti da su porezi na CO₂ uključeni u poreze na energente, a ne u poreze na zagađivanje.

U 2013. uplaćeno 4,1 milijarda kuna naknade za okoliš

Ekološke naknade definiraju se kao obvezatna, neuzvrćena plaćanja općoj državi ili tijelima izvan opće države kao što su fondovi za zaštitu okoliša ili vodoprivreda, a u 2013. one su ukupno iznosile 4,1 milijardu kuna, od čega je 99,4% svih naknada plaćeno u kategorijama onečišćavanje i prirodni resursi. U odnosu pak na godinu prije, točnije 2012., iznos plaćenih naknada za okoliš u kategoriji transport porastao je za 11%, u kategoriji onečišćavanje za 13%, a najviše u kategoriji prirodni resursi, i to za 32%. Prihod od naknada za okoliš u 2013. u odnosu na godinu prije smanjen je samo u kategoriji energenti, i to za 53%. Ipak, promatrajući iznos ekoloških naknada u cjelini, vidljiv je porast u 2013., i to za 21% u odnosu na 2012., odnosno za čak 52% u odnosu na 2005.

Emisije u zrak CO₂ smanjene za 16,3% u 2013. u odnosu na 2009.

Emisija u zrak jest fizički tijek plinovitih tvari ili čestica iz gospodarstva (procesa proizvodnje ili potrošnje) u atmosferu, koja je dio sustava okoliša, a obuhvaća emisije stakleničkih plinova te emisije onečišćivača zraka, poput SO₂, NO_x, ili pak PM₁₀. U 2013. smanjene su emisije u zrak iz CO₂ (bez emisija iz biomase) u odnosu na 2009. za 16,3%. Također, gledajući cjelokupnu sliku, većina emisija bilježi pad u odnosu na prijašnje godine, a najviše je zabilježen pad u emisijama PFC-a, koje su manje za 76,8 %, te SO_x, za 70,6% u odnosu na 2009. Emisije koje bilježe rast jesu emisije CO₂ iz biomase, koje su porasle u 2013. za 31,6% u odnosu na 2009., te emisije HFC-a, koje su porasle za 16,5%.

Količina proizvedenoga komunalnog otpada u RH povećala se u 2013. za 3% u odnosu na 2012.

Količina proizvedenoga komunalnog otpada u Republici Hrvatskoj povećala se u 2013. za 3% u odnosu na 2012., a u odnosu na 2004. za 31,2%. Od ukupne količine komunalnog otpada

82% predano je odlagalištu bez ikakve obrade, što pokazuje da se u RH najveći dio komunalnog otpada još ne oporabljuje.

94,7% počinitelja kaznenih djela protiv okoliša kažnjeno uvjetnom zatvorskom kaznom

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2014. su ukupno 53 punoljetne osobe proglašene krivima za povredu prekršajnih propisa o zaštiti čovjekova okoliša, od čega je za njih 49 izrečena novčana kazna, dok je iste godine ukupno 143 punoljetnih osoba osuđeno za kaznena djela počinjena protiv okoliša, od čega je za njih 133 izrečena kazna zatvora, i to za njih 126 (94,7%) uvjetno.

Na km² naseljeno 74,9 osoba

Kada se govori o očuvanju Zemlje te iskorištavanju prirodnih resursa, napučenost planeta također je jedan od izazova. Naime, prema izvješću UN-a *World Population Prospects*¹ iz 2015., ukupna svjetska populacija sredinom 2015. dosegla je 7,3 milijardi stanovnika, a projekcije govore da bi do 2100. broj ljudi koji žive na Zemlji mogao iznositi 11,2 milijarde. Ipak, trenutačno se usporio rast stanovništva jer, kako navodi UN, prije deset godina stanovništvo je raslo za 1,24% na godinu, a u 2015. za 1,18% na godinu. Prema procjeni, sredinom 2014. Republika Hrvatska imala je 4,2 milijuna stanovnika, a zanimljiv je podatak da je te godine gustoća stanovništva na km² iznosila 74,9, za razliku od podatka iz davne 1857., kada je gustoća stanovništva iznosila 38,6.

---

¹ UN; *World Population Prospects; Key findings & advance tables, 2015 Revision*

DAN PLANETA ZEMLJE

22. travnja 2016.

(podaci se odnose na Republiku Hrvatsku)

najviša srednja
godišnja vrijednost
temperature zraka 2014.

Dubrovnik
17,7 °C

Izvor: DHMZ

najviši planinski vrh
Dinara 1 831m

Izvor: PMF, Geografski odsjek

najdulja rijeka
Sava
562 km

Izvor: PMF, Geografski odsjek

površina kopna
56 594 km²

Izvor: DGU, HHI

površina unutarnjih morskih voda i
teritorijalnog mora 31 479 km²

Izvor: DGU, HHI

gustoća
stanovništva
na 1 km²
74,9 (2014.)

ukupna duljina kopnenih
granica 2 370,5 km

Izvor: DGU, HHI

investicije u zaštitu
okoliša 2014.
2,9 mlrd. kn

količina prijavljenoga
proizvodnog otpada 2013.
1 441 213 t

od toga opasan otpad
63 365 t

količina proizvedenog
komunalnog otpada 2013.
1 720 758 t

ukupni prihodi od
djelatnosti povezanih sa
zaštitom okoliša 2014.
3,8 mlrd. kn

zaštićena područja
prirode u 2015.
(kopnena i morska)
749 942,47 ha

broj svojti kojima je procijenjena
ugroženost 2014.
2 954

53 osobe proglašene krivima za
povredu prekršajnih propisa o
zaštiti čovjekova okoliša
143 osobe osuđene za kaznena
djela počinjena protiv okoliša